

Boganmeldelse | Peter E. Nissen

Anmeldelse av *Konfirmandsalmebogen – 25 gamle og nye salmer*

Mads Djernes: *Konfirmandsalmebogen – 25 gamle og nye salmer* (2025).

Frederiksberg: Eksistensen.

Da jeg var konfirmand for mange år siden, var det stadig kutyme at få salmebogen i konfirmationsgave. Den fik jeg da også, og til min konfirmation kunne jeg sidde med en lille sort luksusudgave af Den Danske Salmebog med mit navn i guldskrift på forsiden. Det var også dengang, hvor udenadslære af salmevers var en del af konfirmandundervisningen, som det også nævnes i *Konfirmandsalmebogen – 25 gamle og nye salmer* (115). Det er jeg i dag meget taknemmelig for.

Sådan er det næppe længere. Hvis konfirmanderne blot får en ide om de mest almindelige salmers eksistens, skal man vist være taknemmelig. Vi er i en anden tid på godt og ondt. Det er *Konfirmandsalmebogen* en konsekvens af. På baggrund af mine egne erfaringer fra konfirmationstiden sidder jeg med blandede følelser overfor denne lille bog. For er den ikke en billig erstatning for den ægte vare? Gør den ikke mere skade end gavn ved at stå imellem konfirmanden og den 'rigtige' salmebog? Forhindrer man ikke med denne særlige børneudgave konfirmanderne i at 'træde ind i de voksnes rækker' – som konfirmationen i folkekulturen jo også betyder?

Jeg vælger ikke at gå nærmere ind i disse overordnede kritiske spørgsmål til projektet. I stedet vil jeg i udgangspunktet takke forfatteren og forlaget for arbejdet med at gøre salmer tilgængelige for den nuværende generation af konfirmander.

Salmebogens stil minder lidt om Det Danske Bibelselskabs særlige konfirmandudgave af Bibelen (2016). Konfirmandsalmebogen har også flotte farver, en særlig side, hvor man kan skrive sine personlige oplysninger (herunder konfirmations-data). Denne salmebog har også smart opsatte pædagogiske baggrundsoplysninger om de 25 udvalgte salmer samt nogle tilhørende refleksioner efter hver salme. Konfirmanderne får forskellige spørgsmål til

eftertanke, som de kan skrive ind i bogen. Forfatteren har skrevet nogle gode korte refleksioner og oplysninger om salmernes baggrund i forlængelse af salmernes indhold. Det fungerer godt og sætter salmernes ærinde i perspektiv. Endelig er den apostolske trosbekendelse, Fadervor og den aronitiske velsignelse trykt i bagerste del. På den måde fremstår salmebogen også som en elevbog og et velegnet arbejdsredskab i forbindelse med undervisningen.

En forskel i forhold til konfirmandbibelen er dog, at mens Bibelens tekst fremstår i sin helhed, har vi her at gøre med et lille udpluk af den danske salmeskat, som læseren ledes igennem. Så salmebogen fremstår mere som en salmeguide til udvalgte salmer end en salmebog som sådan.

Man kan altid diskutere om valget af de 25 salmer er de rigtige. Jeg noterer mig, at seks af de 25 salmer er udenfor salmebogen (24%), og 12 af de 25 (48%) er skrevet efter 1970. De øvrige er enten højtids- eller morgensalmer, hvoraf otte er af N.F.S. Grundtvig (32%). Salmerne er inddelt i 11 emner, som skulle repræsentere en emnemæssig bredde. Alligevel sidder jeg tilbage med en oplevelse af at få en ret snæver præsentation af, hvad folkekirkens salmebrug er.

Det kan godt være at mange kirkegængere kan genkende sig selv i en gudstjenestepraksis, hvor halvdelen af salmerne er skrevet efter 1970, og hvoraf halvdelen af dem er udenfor salmebogen. Det kan også være at de er vant til en gudstjeneste, hvor de fleste salmer før 1970 enten er højtids- eller morgensalmer. Om det er godt for folkekirkens sammenhængskraft og kristendomsforståelse er i sig selv en diskussion værd.

Med denne introduktionssalmebog sidder jeg med spørgsmålet, om det er heldigt og klogt at give de nye kirkegængere et indtryk af, at det er sådan? Ville det ikke være bedre at gøre konfirmanderne fortrolige med den etablerede salmearv før de skal lære salmetillægssalmer? I modsat fald frygter jeg at konfirmanderne kun introduceres til et hjørne af folkekirkens salmesang. Vel kan man ikke nå alt i et konfirmationsforløb, men er *Sorrig og glæde* en tilstrækkelig introduktion til Thomas Kingos salmer? Giver *Op, al den ting som Gud har gjort* et repræsentativt billede af H.A. Brorsons verden? Er det vigtigere for konfirmander at blive præsenteret for Sten Kaalø eller Janne Mark end K.L. Aastrup? Hvilke konsekvenser får det, at Martin Luther slet ikke er repræsenteret blandt de 25 salmer? Hvorfor er nadveren som emne udeladt?

Denne konfirmandsalmebog får mange spørgsmål frem, og for mig er det et udtryk for, at den til formålet slet ikke kan stå alene. Jeg har sympati for projektet med at formidle salmer

til konfirmander. Personligt ville jeg dog foretrække at man i stedet for denne snævre samling udgav salmer med forklaringer som løsblade, som så med løbende udgivelser efterhånden kunne repræsentere den bredde, som den lutherske salmesang i Danmark dækker over.

Det er mit håb at denne salmebog efterfølges af mere af samme slags – især pædagogiske forklaringer til salmer, som går lidt dybere ind i den folkekirkelige bredde og viser os 'sider af troen, vi ikke kendte og hjælper os med at forstå kristendommen fra flere vinkler' (citeret fra introduktionen, 7).